Stockholms universitet

2025-02-05

Studiehandledning

Normbrytande funktionalitet och karriärval

(7,5 hp)

UCSY14

VT 2025

Kursansvarig: Annika Davén & Elisabet Söderberg

Övriga lärare: Lisa Tönus

Institutionen för pedagogik och didaktik

Stockholms universitet	Besöksadress:	Telefon: 08-16 20 00 (vxl)
Institutionen för pedagogik och didaktik	Frescativägen 54	
106 91 Stockholm	www.edu.su.se	

Inledning

Välkommen till kursen Normbrytande funktionalitet och karriärval!
Den här kursen är tänkt att belysa och skapa förståelse för hur det kan vara att leva med en normbrytande funktionalitet och hur det kan påverka karriärövergångar. Den kommer också att ta upp bemötande, hur studie- och yrkesvägledares arbete kan se ut i olika verksamheter och vilka stödinsatser som samhället erbjuder. Kursen ger även en historisk tillbakablick på diskurserna kring funktionalitet.

Kontaktuppgifter

Kursansvariga: Elisabet Söderberg & Annika Davén, vi nås enklast via e-post:
elisabet.soderberg@edu.su.se
annika.daven@edu.su.se

Universitetskonto och Athena

Kursens innehåll och diverse dokument kommer att finnas tillgängliga på SU:s webbplattform Athena, där du med hjälp av ditt universitetskonto kan logga in och ta del av information, lämna in uppgifter och ställa frågor till kursansvarig. Ta för vana att hålla dig kontinuerligt uppdaterad med information som ges via Athena. Det är främst via Athena som kursansvarig informerar om eventuella förändringar som kan komma att ske under kursens gång.

Kursens upplägg och innehåll

Kursens syfte är att ge en introduktion till karriärvalsprocesser i förhållande till normbrytande funktionalitet. Den omfattar en orientering inom området, historisk tillbakablick och olika myndigheters ansvar och uppgifter. Normbrytande funktionalitet behandlas både ur ett individperspektiv och ur ett samhällsperspektiv.

Kursen genomförs med föreläsningar, case-seminarium, gästföreläsare och litteraturseminarium. Kursen examineras genom en salstentamen i mitten av kursen och en skriftlig uppgift som även ska redovisas muntligt i slutet av kursen.

Ta för vana att alltid kontrollera det fullständiga schemat via Timeedit.
Ibland sker förändringar av tid eller annan förändring, och du ansvarar själv för att hålla dig uppdaterad med den informationen.

Förväntade studieresultat

För godkänt resultat på kursen ska studenten kunna:

- redogöra för och diskutera hur funktionsnormen kan påverka individers handlingsutrymme och övergångar i karriärprocessen,
- redogöra för samhällets stödinsatser för människor med normbrytande funktionalitet,
- diskutera karriärvägledning och vägledares roll utifrån kursens centrala innehåll och i relation till individers och gruppers behov.

Examination och betygsättning

Kursen examineras genom salstentamen samt inlämning av en skriftlig uppgift som även ska presenteras muntligt. Salstentamens ordinarieexaminationstillfälle är den 9e april 2025 kl 8-12. Omtentamenstillfälle är 20e maj 2025 kl 8-12. Den skriftliga uppgiften lämnas in på Athena senast 28e april 2025 kl 23:59. Denna presenteras sedan den 30e april, 2025. Vid frånvaro kommer studenten behöva gör en ny presentation vid överenskommet tillfälle. För att få betyg i kursen behöver du även delta på två obligatoriska seminarium: ett case-seminarium och ett litteraturseminarium (se TimeEdit för tid). Vid frånvaro från seminarium kommer skriftlig komplettering vara möjlig.

Stockholms universitetet är en statlig myndighet och omfattas av principen om allmänna handlingars offentlighet. Skriv därför inga känsliga personuppgifter i dina inlämningar och tänk på att avidentifiera personer och organisationer i texterna du lämnar in. Alla inlämningar via lärplattformen Athena får inte innehålla namn eller personnummer (undantaget examensarbeten).

Som student är det viktigt att du känner till vilka riktlinjer som gäller vid tentamen vid Stockholms universitet. Universitetet har en central informationssida som innehåller regler för salstentamen, information om IT-system och annat som är aktuellt vid tentamensskrivning. Klicka på länken för att ta del av informationen.

Plagiering

Det är givetvis tillåtet att citera andra källor, men såväl direkta citat som indirekta referat måste alltid vara försedda med korrekta och fullständiga referensuppgifter. Att kopiera eller skriva av ett kortare eller längre avsnitt och ange sig själv som författare till texten är förbjudet. Det betraktas som plagiat. Man får inte heller kopiera sina egna texter som man fått godkända i andra kurser, så kallade självplagiat. Ett exempel på plagiat är att ordagrant eller nästan ordagrant skriva av en text (detta innefattar även delar av en text och enstaka meningar) och inte ange varifrån detta kommer.

Plagiat kan även anses vara fallet om du använder andras eller AI-genererad text så att du får den att framstå som din egen. Andras text kan exempelvis utgöras av kurslitteratur och/eller texter du funnit på nätet eller en studiekamrats hemtentamen. Plagiat betraktas som ett grundläggande brott, inte enbart mot en etablerad forskningsetisk kod, utan även mot ett allmänt förhållningssätt vad gäller egna och andras texter. Plagiat är otillåtet fusk och blir alltid föremål för ett disciplinärende, som kan leda till avstängning. Vid SU kontrolleras texterna mot en databas.

Fusk

Som student vid Stockholms universitet ansvarar du för din egen utbildning. Som en del i ditt ansvar ingår att känna till de regler som finns för studier, examination och för att vistas i lokaler och utnyttja resurser. Enligt de regler som gäller för universitetet får disciplinära åtgärder bland annat vidtas mot student som:

- med otillåtna hjälpmedel eller på annat sätt försöker vilseleda vid prov eller när en studieprestation annars ska bedömas,
- stör eller hindrar undervisning, prov eller annan verksamhet inom ramen för utbildningen.

Disciplinärenden behandlas i Stockholms universitets disciplinnämnd. Påföljden kan bli varning eller avstängning för en tid av 1-6 månader. Information om Stockholms universitets regler för examination och disciplinärenden finns på Stockholms universitets webbsida www.su.se/regelboken. Lärare är skyldig att anmäla grundad misstanke om fusk till rektor.

Betygskriterier

A	Salstentamen har en utmärkt och innehållsrik beskrivning av området normbrytande funktionalitet och karriärval ur ett samhälls- och ett individperspektiv samt innehåller ett väl genomtänkt resonemang som problematiserar området. Den präglas av ett mycket självständigt, kritiskt och analytiskt förhållningssätt.
B	Salstentamen har en mycket god och innehållsrik beskrivning av området normbrytande funktionalitet och karriärval ur ett samhälls- och ett individperspektiv samt innehåller ett genomtänkt resonemang som problematiserar området. Den präglas av ett självständigt, kritiskt och analytiskt förhållningssätt.
C	Salstentamen har en god och innehållsrik beskrivning av området normbrytande funktionalitet och karriärval ur ett samhälls- och ett individperspektiv samt innehåller ett adekvat resonemang som på något vis problematiserar området. Den har i någon mån ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt.
D	Salstentamen har en tillfredsställande beskrivning av området normbrytande funktionalitet och karriärval ur ett samhälls- och ett individperspektiv samt för till viss del ett resonemang för att problematisera området. Den har gjort en ansats till ett kritiskt och analytiskt förhållningssätt.
E	Studenten kan göra en tillräckligt god beskrivning av normbrytande funktionalitet och karriärval ur ett samhälls- och individperspektiv. Salstentamen är genomförd och tillräckligt tydlig så att det är möjligt att följa studentens resonemang i förhållande till uppgiftens syfte.

F	Underlag för bedömning saknas eller salstentamen uppnår inte kriterierna för godkänt.

Kursvärdering

Kursen utvärderas genom en digital enkät som blir tillgänglig vid kursens slut.

Obligatorisk kurslitteratur

Aktuell litteraturlista görs även tillgänglig på kursens hemsida https://www.su.se/utbildning senast två månader innan kursstart.

Apelmo, E. och Alftberg, Å. (2022) "'Gör plats!' : Om ableism, paternalism och konstruktionen av normbrytande funktionalitet", *Socialvetenskaplig tidskrift*, 29(2), s. 131–150. (20 s.) https://doi.org/10.3384/SVT.2022.29.2.4609

Barnombudsmannen (2016). *Respekt: barn med funktionsnedsättning om samhällets stöd.* Wolters Kluwer förlag. (139 s.) https://www.barnombudsmannen.se/globalassets/dokument/publikationer/respekt-2016.pdf

Bernemalm, E. (2022). *Gemenskapens gränser. Stigmahantering och pluralistisk fostran i gymnasieskolan.* Doktorsavhandling. Lunds universitet. (Kapitel 1-3 + del IV, ca 100s.) https://lucris.lub.lu.se/ws/portalfiles/portal/123902969/Gemenskapens_gr_nser.pdf

Boman, T. (2019). *Situationen på den svenska arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning.* Doktorsavhandling. Uppsala Universitet. (s.13-23, 27-28, 39-46 och 51-70) http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:oru:diva-76149

Bölte, S, Jonsson, M, Toomingas, A. (2022). *Studie- och yrkesvägledning vid neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.* Centrum för arbetsmiljö- och miljömedicin.(ca 68 s) https://www.jobbafrisknpf.se/siteassets/dokument/studie--och-yrkesvagledning-vid-npf.pdf

Cooper, H. (2013). The Oppressive Power of Normalcy in the Lives of Disabled Children: Deploying History to Denaturalize the Notion of the 'Normal Child'. I Curran, Tillie & Runswick-Cole Katherine (red.) *Disabled Children's Childhood Studies: Critical Approaches in a Global Context.* Palgrave Macmillan. (16 s.)

Engwall, K. & Larsson, S. (Red). (2012). *Utanförskapets historia: om funktionsnedsättning och funktionshinder*. Studentlitteratur. (159 s.)

Habilitering och Hälsa (2023). *Samhällets stöd vid funktionsnedsättning.* Region Stockholm. https://www.habilitering.se/kunskap-och-stod/material-att-ladda-ner---sok-sjalv/samhallets-stod/

Hooley, T., Sultana, R. G. & Thomsen, R. (2021). Five Signposts to a Socially Just Approach to Career Guidance. *National Institute for Career Education and Counselling. Journal, Vol. 47,* No. 1, Pp. 59-66 . https://Doi.Org/10.20856/Jnicec.4709. (8 s.)

Lent, R. W., Hackett, G., & Brown, S. D. (1999). A Social Cognitive View of School-to-Work Transition. *Career Development Quaterly*, *47*(4), 297–311. (14 s.) (Finns på Athena).

Lightfoot, E. (2015). Disabilism. I: *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Scie*nces (2nd edition), 6:446-451. (6 s.) http://dx.doi.org/10.1016/B978-0-08-097086-8.28024-0

Martinsson, L. & Reimers, E. (Red.) (2020). *Skola i normer.* (Tredje upplagan). Gleerups. (kap. 1, 5, 7 och 8) (ca 100 s)

Skolverket. (2022). *Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram.* (35 s) https://www.skolverket.se/getFile?file=10021

Söderberg, E. (2014). Grynnor och farleder i karriärvalsprocessen - Unga med rörelsehinder och deras handlingsutrymme. Doktorsavhandling, Stockholms universitet. (s. 10-16 och 88-216) http://www.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A757865&dswid=7118

Tillkommer ca 100 sidor av egenvald litteratur.

Referenslitteratur/Valbar litteratur

Vejde, O. & Olofsson, L. (2016). *Minilagbok för människor med funktionsnedsättning och deras anhöriga.* Olle Vejde Förlag.

Stöd i dina studier

Vid Stockholms universitet finns också möjlighet att, utöver den ordinarie undervisningen, få extra stöd i sina studier.

Studie-och språkverkstaden

Vid Studie-och språkverkstaden på Stockholms universitet kan du bl. a få hjälp med studieteknik och akademiskt skrivande. Studie-och språkverkstaden erbjuder både

föreläsningar, seminarier och personlig handledning. Information om tjänster och kontaktuppgifter hittar du via följande adress https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studie-och-spr%C3%A5kverkstaden

Studera med funktionsnedsättning

Om du har en dokumenterad funktionsnedsättning, t.ex. dyslexi, har du möjlighet att få riktat pedagogiskt stöd. Exempel på stödinsatser kan vara anteckningshjälp, talböcker, förlängd tentamenstid eller teckenspråkstolkning. Du ansöker om riktat pedagogiskt stöd hos Studentstöd på Stockholms universitet https://www.su.se/utbildning/studera-vid-universitetet/studera-med-funktionsneds%C3%A4ttning

Därefter kan det utfärdas ett intyg som gäller för studier på universitetet.

Det är ditt ansvar som student att innan kursen börjar kontakta studievägledarna vid Institutionen för pedagogik och didaktik på e-postadressen studievagledare@edu.su.se. Observera att vid eventuella omtentor behöver du kontakta studievägledningen på nytt. Studievägledare kommer i sin tur att kontakta kursansvarig om vilket stöd du behöver.

Studieuppgifter

Studieuppgift 1 – Salstentamen

Syfte:
Syftet med salstentamen är att redogöra för och diskutera kursens centrala begrepp och att kunna använda dem för att diskutera normbrytande funktionalitet och karriärval.

Tillvägagångssätt:
Salstentamens ordinarieexaminationstillfälle är den 9e april 2025 kl 8-12.
Omtentamenstillfälle är 20e maj 2025 kl 8-12.

Betyg: A-F.

Hemtentamen kommer examinera följande litteratur:
Apelmo, E. & Alftberg, Å. (2022) 'Gör plats!'
Bernemalm, E. (2022). *Gemenskapens gränser.* (kap. 1-3 + del IV)
Cooper, H. (2013). The Oppressive Power of Normalcy in the Lives of Disabled Children.
Engwall, K. & Larsson, S. (Red). (2012). *Utanförskapets historia: om funktionsnedsättning och funktionshinder*.
Lent, R. W., Hackett, G., & Brown, S. D. (1999). A Social Cognitive View of School-to-Work Transition.
Lightfoot, E. (2015). Disabilism.
Martinsson, L. & Reimers, E. (red.) (2020). *Skola i normer.* (Kap. 1, 5, 7, 8)

Studieuppgift 2 – Caseseminarium

Inför det obligatoriska caseseminariet är det viktigt att du läst Bölte, S, Jonsson, M, Toomingas, A. (2022). *Studie- och yrkesvägledning vid neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.* Centrum för arbetsmiljö- och miljömedicin.

Medtag egen möjlighet att söka på nätet. Mer information om seminariet kommer att ges på plats.

Studieuppgift 3 – Litteraturseminarium om samhällets stödinsatser för utbildning och arbetsmarknad

Syfte: Diskutera samhällets stödinsatser utifrån ett individ- såväl som ett samhällsperspektiv.

Tillvägagångssätt:
Steg 1: Träffas i era basgrupper på egen vald tid. Ta med dig några frågeställningar och eller reflektioner till basgruppsträffen som du har fått under läsningen av litteraturen och föreläsningarna. Vad tänker du kring samhällets stödinsatser? Något du fastnat för eller ställer dig kritisk till? Hur ser du på nyttan av dessa för personer med normbrytande funktionalitet? Diskutera era frågeställningar tillsammans. Se till att ni alla har anteckningar med er till det lärarledda seminariet.

Redovisning:
Steg 2: Obligatoriskt lärarlett seminarium. **Fredagen den 25e april**, campusgruppen på plats och distansgruppen på Zoom. På seminariet diskuterar vi frågeställningarna nedan samt de egna frågor ni har med från era basgrupper.

- Vilka stödinsatser finns det inom utbildningssystemet respektive på arbetsmarknaden?
- Hur fungerar de? Vilka faktorer möjliggör respektive hindrar insatsen att uppfylla sitt syfte?

Litteratur:
Barnombudsmannen (2016). *Respekt: barn med funktionsnedsättning om samhällets stöd.* Wolters Kluwer förlag. (139 sidor)
Boman, T. (2019). *Situationen på den svenska arbetsmarknaden för personer med funktionsnedsättning.* Doktorsavhandling, Uppsala Universitet. (s.13-23, 27-28, 39-46 och 51-70)
Habilitering och Hälsa (2023). *Samhällets stöd vid funktionsnedsättning.* Region Stockholm.
Skolverket. (2022). Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram. (35 sidor)
Söderberg, E. (2014). *Grynnor och farleder i karriärvalsprocessen - Unga med rörelsehinder och deras handlingsutrymme*. Doktorsavhandling, Stockholms universitet. (s. 10-16 och 88-216)

Studieuppgift 4 – Skriftlig inlämningsuppgift i par samt muntlig redovisning

Syfte: Området normbrytande funktionalitet och karriärval är stort och inbegriper många perspektiv. I denna uppgift ska du fördjupa din kunskap om en specifik normbrytande funktionalitet. Ni ska diskutera hur en vägledare kan stötta en individ med er valda normbrytande funktionalitet vid en specifik karriärövergång. Ni kan utgå ifrån listan som finns här men den är inte uttömmande: https://www.spsm.se/funktionsnedsattningar/

Tillvägagångssätt:

1. Välj en samarbetspartner och en normbrytande funktionalitet som ni vill fördjupa er kunskap och förståelse om och anmäl detta på Athena.
2. Hitta ca 100 s egen vald litteratur som fördjupar sig i området. Detta ska vara utöver det som står i kurslitteraturen.
3. Hitta en podcast eller en dokumentär där en person med erfarenhet av den normbrytande funktionaliteten du valt får berätta om sina erfarenheter av att röra sig i samhället, gärna med fokus på en karriärövergång. Det kan även handla om personens erfarenheter under skolgången eller i arbetslivet. Valfria förslag finna i kunskapsbanken på Athena.
4. Läs och tillämpa Hooley, T., Sultana, R. G. & Thomsen, R. (2021). Five Signposts to a Socially Just Approach to Career Guidance. Hur kan vägledare jobba med ett rättvisetänk i förhållande till dessa individer?
5. Skriv 2 sidor där ni beskriver vad ni som studie och yrkesvägledare i valfri verksamhet (ex grundskola, gymnasieskola, anpassad grund-/gymnasieskola, Komvux, jobbtorg, arbetsförmedling) behöver förhålla er till i mötet med målgruppen i verksamheten och inför en övergång till ny verksamhet/arbetslivet. Vad behöver ni tänka på? Vilket stöd finns att få? Vad kan vara en framgångsfaktor i den övergången du undersökt? Använd de centrala begreppen ni har lärt er under kursen. Uppgiften ska också innehålla en litteraturlista över den litteratur ni använt.
6. **Inlämning söndagen den 27e april kl 23:59.**
7. Er skriftliga uppgift ska sedan redovisas **onsdagen den 30 april**. Varje redovisning ska ta ca 10 minuter och innehålla en Powerpoint. När ni referar till litteraturen i powerpointen ska även sidhänvisningar anges. Inför redovisningen ska ni läsa ett annat pars uppgift och ge feedback på den under redovisningstillfället.

Punkter att ta upp i feedbacken:

- Hur beskriver författarna den normbrytande funktionalitet de valt?
- Hur använder författarna de centrala begreppen?
- Hur diskuterar författarna professionellt förhållningssätt i förhållande till målgruppen?
- Vilken lärdom tar ni med er från att ha läst texten?

Den skriftliga uppgiften ska skrivas i Times New Roman, 12 punkter, 1,5 radavstånd och refereras med APA 7 inklusive sidhänvisningar. Försättsblad och referenslista ingår inte i de två sidorna. Försättsblandet ska innehålla datum, kurs och vald normbrytande funktionalitet.

Betyg för skriflig uppgift: Godkänt / Underkänt.
Betyg för muntlig presentation: Godkänt / Underkänt.